

MIGRACJA I PRACOWNICY MIGRACYJNI W IRLANDII PÓŁNOCNEJ

Chris Gilligan, Aston University

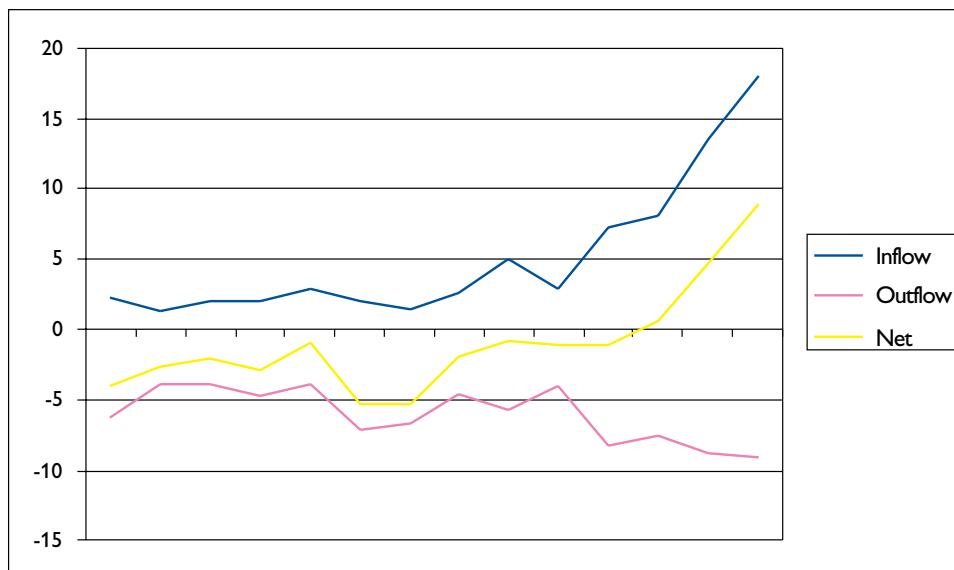
Migracja nie jest zjawiskiem nowym. Od zarania dziejów ludzie przemieszczali się po całej kuli ziemskiej. W Irlandii miała zawsze miejsce zarówno emigracja (wyjazdy ludności za granicę), jak i imigracja (napływ ludności z zagranicy). Od dziewiętnastego wieku więcej osób wyemigrowało z Irlandii niż do niej przybyło. Od podziału Irlandii w 1921 r. migracje do oraz z Irlandii Północnej przypominają bardziej ruchy migracyjne w Republice Irlandii niż w pozostałej części Zjednoczonego Królestwa.

W 2001 r. zaczął się zwiększać poziom imigracji do Irlandii Północnej spoza Wysp Brytyjskich. Trend ten widoczny był już kilka lat wcześniej w Republice Irlandii. Od chwili rozszerzenia Unii Europejskiej (UE) w 2004 r. więcej osób przyjechało do Irlandii Północnej z innych krajów niż wyjechało za granicę. Znaczna część tej imigracji ma miejsce z krajów Europy Wschodniej, które wstąpiły do UE w 2004 r. (Bell et al, 2004).

Sondaż Northern Ireland Life and Times (NILT) przeprowadzony w 2006 r.

obejmował wiele pytań dotyczących nastawienia do migracji i pracowników migracyjnych. Niniejsza aktualizacja tego badania wykorzystuje dane z sondażu z 2006 r. wraz z danymi rządowymi Wielkiej Brytanii i Irlandii Północnej dotyczącymi migracji międzynarodowej w celu zbadania opinii społecznej na temat migracji oraz (napływowych) pracowników migracyjnych w Irlandii Północnej, a także umieszczenia jej w szerszym kontekście.

Wykres 1: Migracja międzynarodowa do/z Irlandii Północnej w latach 1992-2006, w tys.

Źródło: 1992-2001 Krajowy Urząd Statystyczny (*Office of National Statistics*); 2002-06 Urząd Statystyczno-Badawczy Irlandii Północnej (*NISRA*)

Legenda: granatowy - napływ, różowy - wypływ, żółty - wynik netto

Ostatnie trendy imigracyjne i emigracyjne w Irlandii Północnej

Migracja międzynarodowa to znaczące zjawisko w początkowych latach XXI w. Większość krajów świata doświadcza obecnie dużej emigracji i imigracji (Castles & Miller, 2003). Powody migracji są rozmaite: praca, emerytura, połączenie rodzin rozdzielonych w wyniku migracji, powrót emigrantów do ojczyzny. Imigracja do Irlandii Północnej z krajów takich jak Polska i Filipiny jest szeroko nagłaśniana. Mniej mówi się o tym, że wzrostowi imigracji z zagranicy towarzyszy wzrost liczby osób wyjeżdżających z Irlandii Północnej do innych krajów świata. W latach 2005-06 z Irlandii Północnej wyemigrowała do innych

krajów największa liczba osób (9100) w najnowszej historii (zob. wykres 1). (Liczba ta nie obejmuje osób, które wyjechały do pozostałej części Zjednoczonego Królestwa lub Republiki Irlandii, stanowiących nadal najpopularniejsze kierunki emigracji).

Emigracja z Irlandii Północnej stanowi część globalnego wzrostu międzynarodowych ruchów migracyjnych. Wskaźnikiem mobilności geograficznej ludności Irlandii Północnej może być fakt, iż więcej niż jeden na czterech respondentów sondażu NILT w 2006 r. twierdził, że mieszkał poza Irlandią Północną przez okres dłuższy niż sześć miesięcy (dużo mniejsza liczba respondentów (2%) podawała narodowość inną niż brytyjska, irlandzka, północnoirlandzka czy szkocka).

Nastawienie do migracji w obrębie Unii Europejskiej (UE)

Na pytanie o prawo do mieszkania i pracy w dowolnej części UE większość mieszkańców Irlandii Północnej wydaje się być za swobodną migracją do oraz z Irlandii Północnej. 80% osób wyraziło pozytywne nastawienie do faktu, iż obywatele Irlandii Północnej mogą swobodnie mieszkać i pracować w dowolnej części UE. Prawie tyle samo (74%) osób było zadowolonych z

faktu, że obywatele innych krajów UE mogą swobodnie mieszkać i pracować w Irlandii Północnej, a niewiele osób, niecałe 5%, wyraziło negatywne nastawienie wobec tego prawa (zob. tabela 1).

Mimo to obywatele Irlandii Północnej wydają się mieć mieszane uczucia na temat swobodnego przepływu ludności w UE. Na pytanie, czy zgadzali się z decyzją rządu brytyjskiego o tym, by nie wprowadzać ograniczeń imigracji z krajów Europy Wschodniej po ich wejściu do UE w 2004 r., 73% osób było zdania, że rząd powinien był wprowadzić ograniczenia. Te sprzeczne wyniki są zastanawiające.

Nastawienie do pracowników migracyjnych

Możnaby oczekiwać, iż powszechne pragnienie ograniczeń imigracji z Europy Wschodniej będzie powiązane z negatywnym nastawieniem do wkładu, jaki pracownicy migracyjni wnoszą do Irlandii Północnej. Jednakże dane z sondażu NILT z 2006 r. wskazują na ambiwalencję w przypadku pytań dotyczących tej kwestii. Częstym uprzedzeniem wyrażanym przez niektóre media w programach o imigracji jest przekonanie, że imigranci przyjeżdżają do Wielkiej Brytanii po to, by korzystać z przywilejów państwa opiekuńczego. Obywatele Irlandii Północnej jednakże częściej

nie zgadzają się lub zdecydowanie się nie zgadzają (47%) niż zgadzają się lub zdecydowanie się zgadzają (25%) z opinią, iż pracownicy migracyjni przyjeżdżają do Irlandii Północnej wyłącznie po to, by korzystać ze świadczeń i przywilejów socjalnych. Z innych pytań na temat pracowników migracyjnych i świadczeń państwowych wyłania się mieszany obraz.

44% badanych było zdania, iż potrzeby pracowników migracyjnych stwarzają problemy dla szkół. Większość respondentów (51%) uważała, że liczba pracowników migracyjnych prowadzi do braku mieszkań, a duża część respondentów (60%) twierdziła, że liczba pracowników migracyjnych stanowi obciążenie dla służby zdrowia. Ambiwalentny stosunek do imigrantów był jednak widoczny poprzez fakt, iż większość respondentów (54%) była zdania, iż pracownicy migracyjni mają pozytywny wpływ na gospodarkę Irlandii Północnej. Ponadto 83% badanych uważało, że napływ lekarzy i pielęgniarek z innych krajów jest korzystny dla Irlandii Północnej, gdy brakuje personelu medycznego. Dwie na trzy badane osoby twierdziły również, że pracownicy migracyjni otwierają Irlandię Północną na nowe idee i kultury (zob. tabela 2).

Ten ambiwalentny stosunek do imigrantów prawdopodobnie widać najwyraźniej w przypadku pytań dotyczących pracy. Prawie połowa respondentów (48%) uważała, że pracownicy migracyjni zabierają

Tabela 1: Nastawienie wobec prawa do mieszkania i pracy w UE, %

	Bardzo pozytywne	Raczej pozytywne	Ani pozytywne, ani negatywne	Raczej negatywne	Bardzo negatywne
Prawo obywateli Irlandii Północnej do mieszkania i pracy w UE	44	36	17	2	1
Prawo obywateli innych krajów UE do mieszkania i pracy w Irlandii Północnej	34	39	16	3	1

Źródło: NILT 2006

Tabela 2: Nastawienie do wkładu pracowników migracyjnych w rozwój Irlandii Północnej, %

	Zdecydowanie się zgadzam	Zgadzam się	Ani się zgadzam, ani nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zdecydowanie się nie zgadzam
Dobrze, że pracownicy migracyjni przyjeżdżają do Irlandii Północnej pracować jako lekarze i pielęgniarki, gdy brakuje personelu medycznego	25	58	7	7	2
Liczba pracowników migracyjnych przyjeżdżających do Irlandii Północnej stanowi obciążenie dla służby zdrowia	13	47	13	20	3
Pracownicy migracyjni otwierają Irlandię Północną na nowe idee i kultury	13	54	13	15	2

Źródło: NILT 2006

pracę osobom urodzonym w Irlandii Północnej. Większość jednakże (80%) była zdania, że pracownicy migracyjni głównie podejmują się prac, których nie chcą wykonywać pracownicy z Irlandii Północnej. Jeszcze więcej badanych (85%) twierdziła, że pracodawcy przyjmują pracowników migracyjnych, gdyż są oni gotowi pracować za niższe stawki

niż pracownicy lokalni (zob. tabela 3).

Jak interpretować te dane?

Dane te nie potwierdzają poglądu, iż realia życia w warunkach globalnej mobilności prowadzą do bardziej

pozytywnego nastawienia do imigrantów. Nie potwierdzają też poglądu, że wzrost imigracji prowadzi do bardziej negatywnego nastawienia do imigrantów. Wyniki sondażu NILT z 2006 r. sugerują bardziej złożony i najwyraźniej sprzeczny obraz. Jak więc interpretować te dane?

Jedna z interpretacji jest taka, że

Tabela 3: Nastawienie do pracowników migracyjnych i pracy w Irlandii Północnej, %

	Zdecydowanie się zgadzam	Zgadzam się	Ani się zgadzam, ani nie zgadzam	Nie zgadzam się	Zdecydowanie się nie zgadzam
Pracownicy migracyjni zabierają pracę osobom urodzonym w Irlandii Północnej	14	34	11	33	6
Pracownicy migracyjni podejmują się głównie prac, których nie chcą wykonywać pracownicy z Irlandii Północnej	22	57	7	10	2
Pracodawcy przyjmują pracowników migracyjnych, gdyż są oni gotowi pracować za niższe stawki niż pracownicy lokalni	35	50	4	7	2

Źródło: NILT 2006

większość osób w *zasadzie* zgadza się z prawem do swobodnego przepływu ludności w obrębie UE, ale nie jest przychylnie nastawiona do niektórych zmian związanych w *praktyce* ze zwiększoną imigracją. Rozwój technologiczny i zmiany komercyjne, które przyczyniły się do takich rozwiązań jak tanie loty i Internet, otworzyły nowe możliwości mobilności geograficznej i komunikacji. Badania opinii publicznej w Wielkiej Brytanii wskazują, że większość osób myśli o emigracji z Wielkiej Brytanii. Dane z Irlandii Północnej sugerują, że wiele osób decyduje się na taką opcję. Możliwe, że wiele osób pozostających w Irlandii Północnej marzy o wyjeździe. Wśród osób zamieszkałych w Irlandii Północnej panuje pogląd, iż wzrost imigracji stanowi obciążenie dla usług państwowych. Sugeruje to, iż niektóre osoby mogły mieć, w praktyce, negatywne doświadczenia z niektórymi aspektami migracji do Irlandii Północnej.

Inna interpretacja jest taka, że sprzeczne odczucia wynikają z braku pewności, czy za obciążenie usług państwowych należy winić rząd, czy też pracowników migracyjnych. Chociaż ludzie mogą zgadzać się co do kwestii samego obciążenia usług, jego przyczynę mogą upatrywać w braku finansowania ze strony rządu lub w złej organizacji zarządzania. Fakt, że wiele osób jest przychylnie nastawionych do wkładu wnoszonego przez pracowników migracyjnych w służbę zdrowia wskazuje na ambiwalentny stosunek do wpływu imigracji na społeczeństwo Irlandii Północnej. Odpowiedzi na pytania dotyczące pracodawców i pracowników migracyjnych można interpretować jako wskazujące na większe podejrzenia w stosunku do pracodawców niż do pracowników migracyjnych.

Wnioski

Dane z sondażu NILT z 2006 r. wskazują na ambiwalentny stosunek do pracowników migracyjnych. Ponad dwie trzecie osób uważa, że pracownicy migracyjni otwierają Irlandię Północną na nowe idee i kultury, co sugeruje, iż potencjalne obszary napięć nie będą zogniskowane wokół konfliktów kulturowych. Natomiast fakt, iż nieznaczna większość uważa, że liczba pracowników migracyjnych prowadzi do braku mieszkań na rynku lokalnym, a większa część uznaje, że służba zdrowia jest z tego powodu obciążona, wskazuje na zogniskowanie potencjalnych obszarów konfliktu wokół przydziału środków państwowych. Ludzie wydają się odczuwać, iż obecny poziom inwestycji w mieszkalnictwo i służbę zdrowia jest niewystarczający, jednak pytanie, czy winią za to imigrantów czy rząd pozostaje otwarte.

Literatura

Bell, K., Jarman, N., & Lefebvre, T., (2004), *Migrant Workers in Northern Ireland*, Institute for Conflict Research (ICR), Belfast

Castles, S., & Miller, M. J., (2003), *The Age of Migration: International Populations Movements in the Modern World*, Palgrave, Houndsmills

Tłumaczenie tej aktualizacji było możliwe dzięki pomocy finansowej Rady Badań Ekonomiczno-Społecznych (*Economic and Social Research Council - ESRC*) w ramach organizowanego przez Radę Festiwalu Nauk Społecznych 2008.

The **Northern Ireland Life and Times survey** is carried out annually and documents public opinion on a wide range of social issues. In 2006, 1200 adults were interviewed in their own home. Interviews were carried out by MillwardBrown Ulster.

The survey is a joint project of the two Northern Ireland universities and aims to provide an independent source of information on what the public thinks about the social issues of the day. Check the web site for more information on the survey findings (www.ark.ac.uk/nilt) or call the survey director on 028 9097 3034 with any queries.

The migrant worker questions on the 2006 Life and Times survey were funded by the Research Branch of OFMDFM.

In collaboration with Queen's University, Belfast and University of Ulster

Magee Campus University of Ulster
Northland Road Londonderry BT48 7JA

Tel: 028 7137 5513 Fax: 028 7137 5510

E-mail: info@ark.ac.uk

School of Sociology, Social Policy and Social Work
Queen's University Belfast Belfast BT7 1NN

Tel: 028 9097 3034 Fax: 028 9097 2551

E-mail: info@ark.ac.uk